

Ipsa conferrent de articulis fidei. Delectabatur enim in divinis Scripturis, et altaria Christi auro, argento, gemmis et sericis summo studio decorabat. Ter synoda cum episcopis Toleti peregit, et leges a prædecessoribus suis editas firmavit, atque quasdam ad illud omnino honestate convenientes. Cunctos mire dilexit, et ab omnibus valde dilectus fuit. Erat enim adeo mitis et humilis, ut inter subditos, quasi unus ex illis videretur. In pace regnum sibi subditum rexit, et in villa nomine Gericeos, quæ in monte Cauriensi sita est, propria morte decessit sub imperatore Constantino. Hucusque beatus Hildefonsus Hispaniarum primas et archiepiscopus Toletanus; qui tempore dicti regis Reccesvinti quasi lucifer intersidera, tam morum honestate quam signorum claritate, fulsit in Ecclesia Dei. Qui etiam donis cælestibus a perpetua Dei genitrice Maria et Leocadia in præsentis vita meruit honorari.

EPIGRAMMATA S. HILDEFONSO A PSEUDO-JULIANO IN COLLECTIONE VARIORUM CARMINUM ATTRIBUTA.

MONITUM.

Vel ipsum solum collectoris nomen, nulli hominum non suspectum invisumque, omnem hisce carminibus fidem abrogavit, adeo ut vix quærendum jam sit, quare a nobis ad appendicem inter apocryphos Hildefonsi fetus amandentur hæc epigrammata, quæ unius Pseudo-Juliani, insignis, fabularum parentis, auctoritate et testimonio fere omnia tueantur. Dicimus fere omnia, quoniam ex eis nonnulla, antequam Pseudo-Julianus somnia sua vulgasset, ab ipso Hieronymo de la Higuera producta fuerant in sua Historia Toletana, tum etiam ab aliis antiquioribus citata : qualia sunt tertium pro sancto Heladio præsule Toletano, quartum de sancto Eugenio, et decimum, quod hic inscribitur de translatione sancti Fulgentii; omnia tamen a collectore corrupta atque interpolata, ut suo loco notabimus.

Verumtamen non propterea omnia una eademque sententia damnamus. Lubentius sequimur iudicium de illis a cl. Nicolao Antonio latum, qui non omnia improbare ausus est. Tria saltem agnoscit epigrammata, quæ si a versibus interpolatis (ut ipse putat) purgantur, Hildefonsi genuina haberi possent. Ea sunt secundum de hospitio a suis parentibus Toleti ædificato, tertium de sancto Heladio, et quartum de sancto Eugenio avunculo suo.

Reliqua tanquam spuria explodenda putat, nihil præter mera impostoris commenta continentia. Et credimus certe nullum non manus illi daturum, qui paulo serius ea percurrerit. Nos vix ab eo discedimus, ut ex animadversionibus illis subjiciendis apparebit; simulque ut lectorem hanc qualemcumque carminum diversitatem moneremus, diversis characteribus notavimus.

Præter hæc epigrammata ex Pseudo-Juliani collectione desumpta, quæ sunt XII, alterum ultimo loco edimus in honorem sancti Isidori Hispalensis, cæteris non minus apocryphum, nostro quidem iudicio. Verum protulerat illud, atque sancto Hildefonso ascripserat auctor Vitæ sancti Isidori a Bollandianis editæ, qui creditur fuisse Lucas Tudensis, post illud aliud, quod in collectione exstat numero 10, atque incipit : *Craz hæc alma gerit*, etc. Itaque necessario reliquis adjiciendum fuit, ne quid de spuris operibus sancto Hildefonso aliquando attributis in hac Appendice desideraretur.

* EPIGRAMMA PRIMUM.

Lucæ sacravit supplex Evantius ædem,
Cui Nicolaus erat nobilis ipse pater.
Lucia nostra parens; soror et Evantia, frater
Eugenius præsul hujus et urbis amans.
Lazarus a genitrice mea recta optima pauper
Accipit hospitibus, pauperibusque domum.
Quin avia illustri de sanguine nata Gothorum,
Templa simul Marco sancta Blesilla facit.
Quin ejus soboles Nicolaique Evantia, conjux
Ophilonis amans, et venerata Deum;
Templa superba Petro sub mœnibus erigit urbis,
Augeat item redditus, complet honore domum.
Hic Ophilo regis soboles fuit Athanagildi,
Atque meus genitor frater item Stephanus.

* Supposititium est hoc epigramma, inquit Nicolaus Antonius, continetque cogitationes omnes quas de sancti Hildefonsi stirpe et cognatione conceperat artifex; indignum ut imputetur sanctissimo viro, a quo omnis superbix et arrogantix fastus abesse debuit. Præter hæc autem quot falsa et absurda involvit? Attendat lector, Athanagildum regem Gothorum, quem nulli pietate secundum fuisse dicit, Arianum vixisse; deinde etiam Ervigii meminisse poetam, quem tamen Ervigium duodecim annis post Hildefonsi obitum fuisse inauguratum regem constat; et

D Cœnobium Eulaliæ rex Athanagildus et ædem,
Noster avus, Justæ sed prius instituit.
Vir fuit iste pius, nulli pietate secundus:
Sed clam propter eos qui viguere Gothos.
Sebastianus habet templum regnante Liuva
Urbe sub; at reparat Ervigius Maria:
Quin tamen ædificat rex Constantinus eidem,
Toletique domus tertia sacra fuit.
Vivite magnificis tecta assurgentia divis,
Qui regitis vestro mœnia præsidio.

II.

DE HOSPITIO A PARENTIBUS SUIBUS ÆDIFICATO.

b Lucia cum Stephano genitrix, sed avunculus illum
Compulsi Eugenius præsul ad hospitium.

deinceps de hujus epigrammatis suppositione non dubitabit.

b Agnoscit hoc epigramma pro germano idem Nicolaus Antonius. Certe in contrarium nihil certum adduci potest; quanto traditio fert sanctum Hildefonsum Lucia et Stephano genitum, sanctique Eugeni nepotem fuisse. Adducitur etiam, auctore eodem Nicolao, a Hieronymo de la Higuera in sua Historia Toletana, tanquam ad se ex Germania remissum. Quod quamvis non gravis momenti sit ad persuadendum, tamen pro Hildefonsino ut habeatur non repugnans.

*Lazarus hoc mendicus habet sub mœnibus urbis,
Qua via Complutum cursibus apta patet.*

III.

EJUSDEM CARMEN SEPULCRALE PRO SANCTO HELADIO
PRÆSULE TOLETANO.

Præsulis Heladii tumba requiescit in ista
Corpus, at illius spiritus astra tenet.
Toleti rector fuit hic, dum degit in aula;
Ex monachoque abbas Agaliensis erat.
Hinc Toletanam rapitur violenter ad urbem,
Confectus senio, sed pietate vigens.
Corporis exurias martyr Leocadia cepit,
Illa domus reges pontificesque capit.
Unde die extrema surget redivivus ad auras,
Ut capiat meritis præmia digna suis.
Jamque octoginta senior trausegerat annos,
Gloria pontificum, fax animosa Dei.
Hildefonsus ego, quem fecerat ille ministrum,
Præsolvi sancto qualiacunque seni.

IV.

PRO SANCTO EUGENIO AVUNCULO, TOLETANO PONTIFICE.

Præsulis Eugenii jacet hic venerabile corpus,
Quem Leocadiæ templa verenda tenent.
Hic monachus fit, mortales dum per fugit umbras,
Et Toletano præsul in orbe senex.
Vita beata fuit mores sine labe pudici:
Qualis Isidorus, atque Leander erat.
Discipulus dat dilecto postrema magistro
Et consanguineo funeris officia.

V.

ALIUD PRO SANCTO LEANDRO, ET MASSONA METROPOLITANIS, HOC EMERITENSI, ILLO VERO HISPALENSI.

Leander Pater excellens, quem suscipit Æther
Laudibus ornatum, conspicuum titulis:
Incus Arianae gentis, medicator et idem,
Doctor Isidori, quem generat Domino.
Tu quoque ter felix, Meritensis gloria terræ,
Massona, consilio, pectore nota, fide.
Ambo pares animis, pietate et laudibus ambo,
Inque domo magni murus uterque Dei.
Vicisti tolerando minas animumque rebellem
Regis: eum sceleris penituisse ferunt.
Vos soboli regis biforem reserastis olympum;
Per vos alter enim martyr ad astra volat,
Alter et ad roseas emergit luminis auras,
Et qua luce caret, tunc jubar ejus habet.
Vos memorant genti Gothicæ tribuisse salutem
Linqvit et in visum dogma, piumque tenet.
Vos merito victrix laurus, sequiturque perennis
Gloria, tot meritis debita magnificis.
Semper vester honos, atque inclyta fama manebit,
Vosque canent populi, sed magis astra canunt.
Estis enim æterna præcincti tempora fronde
Inter doctores splendidiore loco.

De hoc epigrammate, sicut et sequenti, non dubitamus quin legitima sint antiquitatis monumenta. Agnovit etiam illos ante chronicorum falsorum editionem historicus de la Higuera, sed absque interpolatione carminum, aut verborum perversione, quas collectio Pseudo-Juliani repræsentat. Namque secundum hujus epigrammatis distichon ita exhibet collectio prædicta:

Toleti lector fuit hic, dum degit in aula:
Ex monacho lector Agaliensis erat.

In quo primum lector esse errorem typorum putamus; secundum vero lector in pentametro repetitum manum detegit Pseudo-Juliani illius corruptoris. Deinde distichon penultimum ejusdem esse notæ videtur; itaque ab eodem historico in sua Historia Toletana prætermisum fuit.

Hoc epigramma, quod superius dicebamus alterum esse ex his quæ genuina haberi possunt, dimi-

A VI.

AD SANCTISSIMUM VIRUM ET DOCTOREM FULGENTIUM.

Fulgenti, nova Carthago quem reddidit auris,
Teque nimis felix postmodo patre fuit.
Inde patrem recipit te gaudens Astigis unda,
Qua fruitur Batis, teque magis fruitur.
Corrigis effrenes mores, vitamque tuorum
Erudis exemplo doctor et eloquio.
Hispalis ipsa tuos cineres cum fratribus aptat;
Tres eadem fratres continet urna simul.

VII.

EPITAPHIUM AD SANCTUM ISIBORUM HISPALENSEM.

Mens penetrat coelos, hac corpus dormit in urna,
Dulce decus gentis, dux Isidore, tuæ.
Quæ tibi discipulus sacrat, præsumme magister,
Qui fuit exilii parsque comesque tui,
Carmina sume libens, et quem tu vivus amasti,
Post tua securus fata, magister, ama.
Ora pro nobis miseris, clarissime doctor,
O decus Hesperia, religionis honor.
Da rogo te facilem, te desine, quæso, rogari,
Teque vocant populi, discipulusque vocat.
Quem variæ cingunt curæ, quem deusa pericla
Infestant, cœli fac statione frui.

VIII.

AD SANCTAM VIRGINEM FLORENTINAM.

Florentina micans, decus immortale pudoris,
Lutemera parens virgineique chori.
Puperiem præfers opibus, Christumque marito,
Qui tibi dives opum plurimus esse cupit.
Omnia calce premis, quæ fallax mundus adorat,
Sponsa Dei pauper pauperis astra petis.
Gaude sorte tua quodvis fruitura per ævum,
Agnumque agna tuum læta dehinc sequere.
Cestas funde preces pro nostro, virgo, reatu,
Quemque tuus sponsus juvit, et ipsa juva.

IX.

AD SANCTAM LEOCADIAM VIRGINEM ET MARTYREM.

Nam quibus ipse tuos cantabo laudibus actus.
Sanguine clara tuo, clarior ipsa fide,
Leocadia, æterni sponsi sociata cubili,
Quem modo complexu sed sine fine tenes.
Toleti decus ipsa tui, quam Hispania tota
Invocat, et precibus supplicat usque suis.
Te Dacianus agit, furis feralibus actus,
Vincere te dire carcere posse putans.
Hic crucis auxilio morientumque acta dolore,
Jam macerata diu, non superata manes.
Omnipotensque tuis faciles accommodat aures
Optatis, flagro cæsa per astra volas.
Et mihi ter misero renitenti splendida vultu
E tumulto egrediens cernere das facilem.
In populi ore pii velum das scindere ferro,

dia sui parte confictum est, et spurium, a collectore pro libitu interpolatum, ut placet eidem Nicolao Antonio. Equidem non levem injicit suspicionem, quod ipsum ab historico de la Figuera citatum dicatur tetrastichon, cum hic appareat octastichon; quare secundum et quartum distichon rejicienda putat; et nos propterea diverso caractere notavimus. Forte assecutus est quod res est. Verum si quis totum epigramma defendere contenderit, non multum repugnabit.

Quintum hoc epigramma, sicut et sequentia, sextum de sancto Fulgentio, septimum de sancto Isidoro, octavum de sancta Florentina, et nonum de sancta Leocadia, absolute putat supposititia idem Nicolaus Antonius. Scilicet desiderabat in illis, ut nos putamus, Gothicam antiquitatem, quam minima præseferunt; præterea unius Pseudo-Juliani testimonio consistunt, ex quo cuiusque suspecta sint oportet.

Et mandata Dei das Genitricis amans.
Te laudent superi, laudat quam turba piorum ;
Esto memor tui, virgo, clientis ovans.
Toletum te voce vocat, quam sanguine fundis,
Proque tuis solitas civibus adde preces.

X.

IN TRANSLATIONE CORPORIS SANCTI FULGENTII.

a Crux hæc alma gerit geminorum corpora fratrum,
Leandrum, Isidorum pariterque ex ordine vatum ;
Tertia Florentina soror, devota perennis,
O ! quam composite concors hæc digna quiescit !
Isidorus medius disjungit membra priorum.
Hi quales fuerint, libris inquirito, lector.
Cognosces et eos bene cuncta fuisse locutos,
In quibus hic recubat Fulgentius. Inspice tres hos
Spe certa plenosque fide, super omnia charos.
Dogmatibus cernès horum crevisse fideles,
Ac reddi Domino quos impia jura tenebant.
Atque viros credas sublimes vivere semper,
Aspicias pueros sursum contendere videre.

XI.

DE SYNAGRIA PATRUELE SUA.

b Nunc Ophilonis ego soboles Synagria nupsi
Theodato Arverna nobilitate pari.
Inque Gothis Ophilo sed Arverna gente maritus,
Vir fuit apprimè nobilis atque pius.
Conjugio durante viro peperisse Bonitum
Contigit : in multis optimus iste fuit.
Mira canunt puero sæclis volentibus ævi
Eventura : Deus sospitet ista mihi.
Emiorior consorte tori, atque superstitie nato ;
Cum matre et charo progenitore cubo.
In lulget si multa Deus mihi crimina clemens,
Æterna requie sors erit inde frui.
Qui legis hæc, effunde preces, pro meque rogabis
Assidua numen candidus ipse prece.

XII.

SANCTO JUSTO.

c Chare pater nobis, tum re tum nomine Juste,
Qui numeros implex nominis ipse tui.
Helladii soboles, monachus puerilibus annis :
Is Benedictini splendida norma chori.
Fisque pater monachis multis, servoque tuorum
Alfonso, nutrit quos, Benedicte tibi.
Post Tolentanam raptaris pastor ad ædem ;
Tempora episcopi certa fuere tui.
Dignus eras vita ; sed mors inopina recondit
Spes multas tanti præsulis, atque patris.

a Hoc epigramma in collectione Pseudo-Juliani insertum antiquius ea est : nempe in Vita sancti Isidori a Tudensi (ut creditur) scripta reperitur sub nomine sancti Hildefonsi. De ejus vero legitimo auctore non putamus iudicium exactius fieri posse, quam quod prænotiavit idem Nicolaus Antonius tam sæpe appellatus a nobis : neque Hildefonsi, neque alterius antiqui putandum esse. Corruptus, tamen etiam est, et ineptissime auctus a Collectore, ut de sancto Fulgentio mentionem injiceret, quemadmodum apparet facta collatione cum eo quod ex Tudensi transcribimus :

Crux hæc alma gerit geminorum corpora fratrum,
Leandri, Isidori, patriæque ex ordine vatum.
Tertia Florentina soror devota perennis,
O quam composita concors ! hic digna quiescit.
Isidorus medius disjungit membra duorum.
Hi quales fuerint, libris inquirito, lector.
Cognosces et hos bene cuncta fuisse locutos,
Spe certos, plenosque fide, super omnia charos.
Dogmatibus cernès horum crevisse fideles,
Ac reddi Domino quod impia jura tenebant.
Utque viros credas sublimes vivere semper,
Aspicias sursum pictos contendere videre.

b Ridicula mille, et mille signenta continet de
sancto Bonito, Arvernensi episcopo, ut illum ex ea-

A Ingenio celeri juncta est facundia mira,
Judicium gravitas concomitata senis.
Tertia pontificem tantum te viderat æstas :
In Leocadiæ mortuus æde jaces.

d ALIUD EPITAPHIUM

IN LAUDEM SANCTI ISIDORI,

Ex illius Vita a Tudensi, ut creditur, scripta.

In laudem Ecclesie Christo regi gloriæ
Concinamus jugiter,
Et Virginis unico carmine Davidico
Canamus solemniter.
Gloriam Isidori, meritorum memori
Voce sonent cantici ;
Crescat laudum cumulus, gratuletur populus,
Et chori angelici.
Nostris in temporibus præfulgeas hic moribus,
In verbis dominicis
B Fides fidem extulit, fide labem expulit
Erroris hæretici.
Natus de Carthagine nihil ab origine
Puerile sapiens,
Per fines Hispaniæ fontem sapientiæ
Fudit, mira faciens.
Hispani dum præfuit primas, legem docuit,
Hispanus Hispaniam.
In doctrina præmicans, Crucifixum prædicans,
Fugans idolatriam.
Stemmate prænobilis, exstitit immobilis
In Dei magnalibus,
Affectans cœlestium gaudiorum præmium,
Spretis temporalibus.
Per fulgorem operum exemplar fructiferum
Sese clero tribuit ;
Nihil a certo varians, totus cœlis iuhians,
Vitia perdomuit.
Romanorum dogmata cosmici hic per climata
Reparavit largius ;
C Hesperus Hesperiam, lucifer Ecclesiam
Decoravit clarius.
Orthodoxus Arium, dirum adversarium
Rationis calculo
Confudit hic malleus ; cessit hostis felleus,
Victus in propatulo.
Iberi devotio cleri pleno gaudio
Colat Patrem patriæ ;
Contemplando dogmata, cosmici laudent climata
Doctorem Ecclesie.
Decus archipresulum, sacerdotum speculum,
Scriptis docte modulans

dem familia et gente qua Hildefonsus noster erat, genitum faciat. Vide Nicol. Antonium.

c Hoc epigramma (de quo nihil annotatum reperimus a Nic. Ant.) vera continet de sancto Justo, atque ex elogio illius, quod Hildefonsus scripsit, videtur compositum, si expressam sancti Benedicti mentionem excipias, quæ illud recentius et apocryphum aperte demonstrat.

d Exstat hoc epitaphium, ut dicimus, in Vita apud Bollandianos edita, quæ Tudensis opus habetur. Videtur illud sancto Hildefonso ascribere velle ; nam post illud quod jam superioris edimus, quod incipit : *Crux hæc alma gerit, etc.*, ab Hildefonso, ut ipse ait, compositum, nullius alterius auctoris facta mentione adjicit : *Item aliud*, atque hoc aliud epigramma describit : *In laudem Ecclesie, etc.* Apocryphum tamen esse multis convincitur. Continet enim fere omnes fabulas, quas in Chronici continuatione superioris edita consularimus, de primata Ecclesie Hipalensis, de Mahometi confutatione atque expulsionem.

Deinde ipsa ratio carminis sæcula posteriora prodit, in quibus multo post PP. Gothorum ætatem in usu esse cœperunt Leonini versus, quemadmodum alibi nos jam adnotasse meminimus.

De fide catholica carmina mirifica ,
 Libros libris cumulans.
 Mahometi cæcitas, perdens gentes perditas,
 Illius miracula
 Nequiens refellere, mœsta fuit cedere
 Viro sine macula.
 Ut sincere credidit, sincere sic edidit
 Formam penitentiæ.
 In discendis perspicax, in exemplis efficax
 Doctor multitudinis.
 Quis ad plenum promere posset, vel præscribere
 De gestorum titulis?
 Lingua non sufficeret, dextera deficeret
 In scribendis singulis.
 Exoremus igitur hunc, de cujus creditur
 Sanctitate firmiter,
 Hostis ab insidiis ut nos et a vitiiis
 Defendat perenniter.
 O depressor criminum, tua nobis Dominum
 Prece reconcilies ;
 In spe nos confoveas, noxia submoveas ,
 Sordes cunctas expies.

A Quem tecum excolimus, fratris tui poscimus
 Leandri suffragia ;
 Preces nostras audiat, audiens suscipiat
 Æterna memoria.
 Doctoris Fulgentii, horum fratrum socii ,
 Recordari volumus ;
 Quem per vitæ meritum salutis sollicitum
 Esse nostræ quæsumus.
 Virginem egregiam Florentinam sociam
 Cum fratribus petimus ,
 Ut adiutrix veniat, et offensas leniat,
 In quas nos cecidimus ,
 Et leniri Dominus velit nihilominus.
 Amen clerus concinat.
 Interventu virginis labe mundet criminis .
 Quos peccatum inquinat.
 Pro nobis tam celebris virgo pulsus tenebris
 Vitiiorum advocet ;
 Ut qui regit omnia miranda potentia ,
 Nos in cælis collocet.
 Amen.

B

ANNO DOMINI DCLXXVIII.

S. LEODEGARIUS

AUGUSTODUNENSIS EPISCOPUS.

NOTITIA HISTORICA IN S. LEODEGARIUM.

[Ex Gallia Christiana, tom. IV.]

Sancti Leodegarii seu Leutgarii Vitam litteris consignarunt tres antiqui auctores. Primus est anonymus Augustodunensis, episcopo coætaneus, qui libellum suum impolite quidem, sed graviter scriptum, Hermenarîo Aduensi episcopo nuncupavit. Secundus est Ursinus, qui paulo post, hortatu Audulfî sancti Maxentii abbatis, aliam de sancto præsule lucubrationem exaravit, et Ansoaldo Pictavorum antistiti inscripsit. Tertius, monachus natione Alamannus, opus suum dicavit abbati Murbacensis in Alsatia monasterii. Denique Audulfus San-Maxentianus abbas de miraculis in ejus translatione patris libellum edidit. Ex his porro, sed præcipue e duobus primis, qui fidem omnem merentur, quæ deinceps exscribemus mutuati sumus.

Leodegarius nobilissimo inter Francos genere ortus est. Patris ejus nomen litteris non fuit consignatum; matrem habuit Sigradam, quæ post mariti funus in puellari sanctæ Mariæ apud Suessionas cœnobio monacha facta tam sanctissime vixit, ut in veteri illius parthenonis Calendario, quod nunc in Longi-Pontis asceterio visitur, quodque a quingentis annis scriptum est, illius mentio fiat Nonis Augusti cum officio duodecim lectionum, et XVI Kal. Aprilis legatur: *Sigradæ commemoratio*. Hæc porro sororem habuit Berswindam Athici, Leutharii ducis Alamannorum filii uxorem, ut Mabillonio visum est.

Primis ætatis initiis, a parentibus in regis Clotarii palatium adductus est, ac paulo post, cum decem annorum esset, ut vult Cointius, ab eodem rege Didoni Pictavorum præsuli avunculo suo litterarum studiis imbuendus traditur. Ejus cura tantos in studiis ac pietate progressus fecit, ut humaniorum litterarum callentissimus, divinarum Scripturarum sacræque theologiæ peritissimus, canonum ecclesiasticorum ac juris civilis scientia celeberrimus, virtutum denique omnium ac castimonie in primis decore

B ornatissimus evaserit. Hinc ab avunculo « infra viginti annos ad officium electus diaconatus et consecratus. Deinde non multo elapso tempore archidiaconus effectus, omnibus diocesis ecclesiis præfectus est. » Hic exurgit difficultas, an viginti anni infra quos Leodegarius ad diaconatum evectus est, ad ejus ætatem, an ad mansionem quam apud Didonem episcopum egit, referri debeant. Ad ætatem refert Mabillon, cum ait: « Intra vicesimum ætatis annum, » etc.; ad mansionem vero Cointius, et quidem maxima cum probabilitate, tum quia canonibus velatum erat ante viginti quinque annos diaconum ordinari, quos transgressum fuisse Didonem difficile est sibi persuadere; tum quia multiplex tunc eruditione cæteris antecellebat Leodegarius cum diaconus consecratus est, uti Vitæ scriptores testantur; tot enim scientiarum capax non videtur ætas vicenaria minor; tum denique quia eodem sensu cum Mabillonio Fortunati verba de sancto Germano Parisiensi episcopo, his omnino similia, a doctis intelliguntur. Quamquam his omnibus respondere non est arduum, nec sua caret similitudine sententia contraria. Ut ut est, in archidiaconi munere tanta fortitudinis et sapientiæ præbuit argumenta, ut antecessores suos, quotquot existerant, longe superaret, mæstos lætitiæ afficeret, criminibus obnoxios ad disciplinæ studium revocaret, omnes in officio contineret. Post ea « cum Pater monasterii in sancti Maxentii honorem conditi obisset, » jussu avunculi « illud regendum suscepit, quod sex fere annis gubernavit, et magnis opibus ditavit, » teste Ursino. Unde infert Mabillonius habitum mutasse et monastica vota fecisse; siquidem prohibuerat Gregorius Magnus, et jam ante ipsum vetitum erat ne clericis monasteriis præponerentur. Ejus sapientiæ ac virtutum fama commoti rex Clotarius et ejus uxor Bathildis a Didone postularunt « ut ei faceret copiam cum ipsis in palatio manendi,